

և սպանուածներուն դէմ անձնական առեւտրութիւն ունեցող անձերէ եղած ըլլան: **ԵՊԱՐԿԱՐԱՐՈՒՄ**, շարժք օր, Սուրբաթի անգիւնը, Յետոյ Զրազանի պալատին այցելեց, ուր այս տարի առժամայէս պիտի գտնարուի Սորբորգարանը: Այդ հոյա-կապ պալատան շինութեան ծախքը եղած է 4,800,000 օսմ. ոսկի:

ՈՉ-ԻՍԼԱՄԱՐԵՐՈՒ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Անատուրէն հասած հեռագիրներու նայելով, քրիստոնեաները մեծ եռանդ կը ցուցնեն զինուորագործելու համար: Երկուստեքեքը գունդագունդ կը զինեն զինուորական իշխանութեանց: Շատ զինքը միայն զերծ պիտի մնան զինուորագործութենէ, զբաւական փոխարինութեամբ: Բաւական կարգ մը նահապետներ, Արշակունիք գոյս, Ան ծովու եզրերէ, Իգ-միրէ և Պէրսիէ քրիստոնեայ ժողովուրդէն հարեւրին վաթսուներ, զերծ մնալու համար զինուորական ծառայութենէ, զբա-մական փոխարինութեան պիտի ընէ, որով երկու միլիոն ոսկի պիտի մտնէ պետական գանձին:

ՍԱԼԱՄԱՆԻՆԵՐ կը հեռագրեն թէ Սանտանքի կուսակից Ներսիսիւմ վերադա-րուած է՝ անձամբ անձերու կողմէ յար-ձակուի կրկնով: Ստորագրութիւնը հետոյ գտնուածներ կը կատարէ հեղինակները գտնուելու համար:

ՀԱՍՏԻՍԻ ՀԱՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Գա-հրկէց Սուրբանը նամակով Ռալիսպանքէ և Բրէտի Լիօնէն խնդրած է իրեն յանձնել նոյն դրամատանց մէջ աւանդ ձգած զը-րամները: Յիշեալ երկու պանդաններուն կողմէ մօտեւ երկու պատուիրակներ Սե-լանիկ պիտի երթան՝ պահանջուած գու-մարները յանձնելու համար:

ՃԻՆՈՒՄԻ ԶԱՎԱՍՏԱՐՈՒՄ, որ 1256 թուականին հաստատուելով քառասունը-շորս տարի հայրենիքին ու աղբիւր ծա-ւալած էր, 1302ին բոլորովին խափա-ռեցաւ զհրկէց վեհապետին տրուած «Ժողովար»ի մը վրայ: Այս անգամ ձեռի-սէի Հալապիսի արքայութիւնը պատգա-մ մը պաշտօնակիցը՝ Սասնիկը պատաս-խանատու տնօրէն Անձէտ Մէլէի պէյ, որ նոյն թիւը այս իրկիւրէն կը սկսի հրա-տարակել՝ ամենէն վերջին լուրերը ու հեռագիրները հաղորդելով: Յաջորդ-թիւն կը մարդկեմ:

ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԱՆ ԴԱՏԱ

Շաբաթ օր, երկրորդ անգամ ըլլալով Պատմական Ա. Դատարանին առկա տե-ղի ունեցաւ Նորատուրէնէն էֆ. Ի բացած դատը ընդդէմ թանգարանի խնամ-քին ծախս պէյի: Սուսն ըստ ժող-ովին մը լեցուցած էր դատարանը, որուն կը նախագահէր Պէյնէմալի պէյ: Ժող-մը անցած էր երբ սկսաւ դատը: Նախորդ դատավարութեան ատենագրութիւնը կար-դացուեցաւ: Յետոյ կարդացուեցան Նո-րատուրէնէն էֆ. Ի փաստաթուղթը: Հիւսիսի պէյի պատրաստած տեղեկագիրը թանգարանի անուանակիրը գրութեանց մասին, և ծա-խս պէյի տեղեկագիրը, Հիւսիսի պէյի զիտողութեանց վրայ: Ընդհ. Դատարանը թալաթ պէյ խօսեցաւ տեղեկագիրներու ընթերցումէն յետոյ և ըսաւ.

«Նորատուրէնէն էֆ. Ի բացած դա-տը իբրեւ անուանակրութիւն (գաւառ) դատը ներկայացուած է հոս, բայց թէ-ն խափար դատավարութեան մէջ եղած յայտարարութիւններէն և թէ հիմա կար-դացուած տեղեկագիրներէն կը հետեւցուի որ խնդրը պարտաւանդը (զինով) և ան-ւանակրութեան (զինով) վրայ կը դառնայ: Հիւսիսի ծախս պէյի տեղեկագիրով կը պնդէ որ լոյ պարտաւանդ միայն կրնան նկատուիլ իր հրատարակութիւնները. եթէ անուանակրութիւն ալ գտնուի իր դրած-ներուն մէջ, ինչպէս պատմականապէս ընթա-նալի, հաստատուելով իր ըրած պարտա-ւանդը, ինչ որ պիտի ըլլայ դատավա-րութեան ընթացքին մէջ: Ոնչդիր անուա-նակրութեան չուրջ միայն կը դառնար, աւելորդ պիտի ըլլար դատը: Իր տեղե-կագիրէն մէջ Հիւսիսի պէյ կ'ըսէր թէ կա-շառակրութիւն ալ կը վերագրուի Նո-րատուրէնէն էֆ. Ի, և այդ բանին համար դատ պիտի բացուի Նորատուրէնէն Ատեա-նի, առկա: Հիւսիսի ծախս պէյ կ'ըսէ որ Մամուլի նոր օրէնքին համաձայն, պարտաւանդը ու անուանակրութիւն միայն կրնայ վերագրուիլ օւսն լրացանքին հա-տարակութեան, և եթէ կաշառակրութիւն ալ վերագրուի, աւելու ծախս պատժ մը չի կրնար սահմանուիլ: Ուստի կը խնդրեմ որ այս դատը իւր պարտաւանդի դատ նկատուի և Հիւսիսի ծախս պէյ ալ իր գրածները հաստատէ:»

Նորատուրէնէն էֆ. Ի փաստարանը պատասխանելով ի վեր հանեց այն տար-բերութիւնը որ կայ ընդհ. Դատարանին և իր անուանակրութեան միջեւ: Ծախս պէ-յի հրատարակութիւնները աս երեք կե-տերուն չուրջ կը դառնան. 1. Միշտը-նորի թուովերը մասնագէտ խորհրդա-

կանին յանձնուել են, փոխանակ ձեռնա-հրկէցուած զրկուելու: 2. Միշտընորի-նէ համար ծանուցում չէ եղեր: 3. Պե-մանի թանգարանի մէջ զինուորային գէ-մ բացուած դատին մէջ չեն զրկուել պահանջուած թուովերը: Հիւսիսի պէյ յայտարարեց թէ այդ կէտերուն համար չէ որ դատ բացուած է, այլ այդ առթիւ գործածուած բացառ-րութիւններու և բաւերու մասին: Յետոյ Հիւսիսի պէյ յաջորդաբար առաջ բերաւ թանգարանի միջոցաւ եղած հրատարակու-թիւններուն այն մասերը, որոնք դատի առարկայ եղած են. նոյնպէս բողոքեց թանգարանի Օգոստ. 2 թիւին մէջ Նորա-տուրէնէն էֆ. Ի վերագրուած «անձնա-կան շահերու» Հետապնդումը և «գործին մէջ գործ կայ» բացատրութիւնը: Այդ երկու խօսքերով զինուորային կը վերագ-րուին Նորատուրէնէն էֆ. Ի ինչ որ ան-ուանակրութիւն մըն է: Հիւսիսի պէյ դի-տել տուաւ թէ իր փոխտնօրէնը ձեռն-դատութիւնէն չի վախճար, այլ գործածուած ապօրինի լեզուին դէմ կը գանգաւոր: Նորատուրէնէն էֆ. Ի փաստարանը յիշա-տակեց թանգարանի Օգոստ. 2 թիւին մէջ գործածուած «Ոնչդիր գործ» բացառ-րութիւնը որ կը նշանակէ խնդրել խնդրել և իմաց չալալ, օգտուելու համար անկէ-այն ալ անուանակրութիւն մըն է: Թա-նգարանի Օգոստ. 31 թիւին մէջ ալ Նորա-տուրէնէն էֆ. Ի ուղղութեան համար «գաղտնաբերութիւն» (կիշիլ) զարարեց: Ըստ ժող. Ե. և նոյն թիւերուն ուրիշ մէջ թիւ-ւով ալ Հանրագումար Շինութեան նախա-արարութիւնը «հանրապետ» կոչուած էր: Հիւսիսի պէյ դիտել տուաւ որ «հանրապետ» յորդորումով նախարարութիւն մը կը նախատուէր, և եթէ Նորատուրէնէն էֆ. Ի զինուորատուելը բան մը ունի, պատուի-թիւնն ու ժամանակը երեսն պիտի բե-րին այդ բանը:

Յետոյ Ընդհ. Դատարանը յայտարա-րեց որ դատարանը եթէ երեք պարտա-ւանդ կը նկատէ եղած հրատարակութիւն-ները, պէտք է Հիւսիսի ծախս պէյի պատ-հանեց զանոնք: Հիւսիսի պէյ պատաս-խանեց թէ ինք գործածուած բացառու-թիւններուն դէմ կը բողոքէ: Ուստի պա-հանեց որ դատարանը ամէն բանէ առաջ ձեռն թէ բացուած դատը անուանակրու-թեան թէ պարտաւանդի համար է: Դա-տարանին նախագահին կողմէ եղած հրա-ւերին վրայ, ծախս պէյ բացատրութիւն-ներ տալով ըսաւ. թէ բաւերու համար չեն կրնար պատժներ սահմանել. առիթա-հին ըվտիմին օրով կ'ըլլար, երբ գրա-քննիչներ գործութիւն ունենէ. ապա երկրի մը դատարանը չի կրնար բաւերու վրայ հիմնուելով վիճիւ արձակել, այլ պէտք է բաւերու ոգին ու իմաստը նը-կատի առնէ: Ծախս պէյ յարեց թէ իր գործութիւններով անվստահութիւն յայտ-նած էր Նորատուրէնէն էֆ. Ի վրայ, բան մը որ 105 երեսնամեայի ալ յայտնած էին իրենց ստորագրութեամբ: Իր պա-տասխան Հիւսիսի պէյ պարզեց ստորագ-րութեան մասին կատարուած բանաձե-ցութիւնները: Յետոյ դատարանը ար-տահայտեց խորհրդակցութեանց սենեա-կը: Բաւերը ժամու խորհրդակցութեանէ մը ետք՝ նախագահ աս որոշումը հա-ղորդեց.—Նկատելով որ չէ կարելի ֆիմա-լընէ ճշդել թէ դատը անուանակրութեան թէ պարտաւանդի վրայ կը դառնայ, օ-րէնքի հակառակ կը նկատէ վիճիւ արձա-կել. ուստի դատարանը որոշեց դատավա-րութեան վերջաւորութեան յետաձգել վիճիւ, և դատավարութիւնը շարունակել խնդրին էական մասին վրայ, որպէս զի դատին ընթացքին մէջ հասկցուի որ անուանակրութիւն թէ պարտաւանդ է եղած: Թալարը դատավարութիւնը Սեպտ. 6 կիրակի օրուան յետաձգուեցաւ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԱՏ ԿԱՐԵՐԵՐ

Ամենէն տարօրինակ լուրերէն մէկը որ տրուած ըլլար ինչի կարգաւ վերջին ա-տեններս Օսմ. մամուլին մէջ, հետեւեալն է. «Մարաշի իսլամ ընկերները Պատե-րագական Ատեններ խնդրեցին Չէթմա-նի չրկակայ քաղաքներուն մէջ տեղաու-րել տեղւոյն հայ բնակիչները: Այս դի-մումը իմանալով Չէթմալիները ծանու-ցեցին իրաւաւորին թէ կազմ և պատ-րաստ են հրաժարուել մեծամասնութեան թիւէն զոր կը ներկայանան Չէթմալի մէջ և երթալ բնակելու չրկակայ քաղաք-ներու կամ գիւղերու մէջ, կը բաւէ որ իրենց բնակելը տեղերուն մէջ այնքան իսլամ կը գտնուի որքան Հայ»:

Բանապետութեան դարաւոր չրկանի, մասնաւոր զվերին 50-60 տարեներուն մէջ, Չէթմալի պատմութեան ընթացքը եղաւ: Այս մը քաղաք, թաւած Տաւրոսի այդ սարերուն կողմերու վրայ, բնակակ-վարութեան դէմ արիւարար դիմադրած և իրենց քաղաքացիական տարրական Բ-րաւունքները պաշտպանած են, հինգ Տէր-

ալի այն Գիւրտ ցեղերուն պէս, որոնք միշտ կուտած են անկախութեան համար, սա տարբերութեամբ որ մինչ Չէթմալի թաւակաւանցած է իր սեպական անկապ-տելի իրաւունքներուն համար մարտնչելով բոնութեան սատարակներուն դէմ, առանց ձեռք դպցնելու այլազգիին կեանքին ու ինչքին, քիտ աշխրթները այդ անկա-խութիւնը փնտռած և պաշտպանած են թէ՛ դոհացում տալու համար իրենց ըմ-բոստացման ոգիին և թէ՛ մանաւանդ ի-րենց աւարատութեան ընդդէմ, քիտ տոնեայ և նոյն իսկ թուրք տարբերուն ստացածը, կեանքն ու պատիւը ըստ կամ տրամադրելու ազատութեան համար: Չէթմալի չրկակայ քաղաքի իսլամ գիւղեր ոչ միայն ունէն առնէ, ունէն հա-րեւտագրութեան չեն ենթարկուած Չէթ-մալիներուն կողմէ, այլ և զանազան առիթներու մէջ վայելած են անոնց վե-հանձն պաշտպանութիւնը: Մինչդէռ, Հա-յատանի քիւրտ ըմբոստ կիսանկախ ցե-ղերը միշտ անհնազանդութիւն պատուան մը եղած են իրենց չրկակայ խաղաղ բնակ-չութեանց համար, հայ թէ թուրք: Չէթ-մալի բոլոր պատմութեան ժամանակը բո-նութեան կառավարութեան անիւրա-ւ բարեպաշտ ոտնձգութիւնները ունեցած են իրենց շարժանքով: Մինչդէռ, աշխր-թային պատմութեան ժամանակը ոչ միայն ունէն պաշտպան ընդդիմութեան չեն հանդիպած, այլ և քաղաքներու են:

Սահմանադրութեան հռչակումէն յետոյ, վերջին սա մէկ տարուան չրկանին, Չէթ-մալիներ իրենց կայսրութեան ամենէն խաղաղ տարբերէն մէկը սիրալոյսով և խանդավաթ փարեցաւ ազգայնական ըմբ-մին և իր ընթացքով ապագայեց թէ ոչ միայն մտադիր չէ խռովութեան տարր ոչ դառնալ, այլ և խաղաղութեան հա-մար պատրաստ է իր արեւն ալ տալ:

Հակադարձաբար, ինչ կը տեսնուի Անատուրի քիւրտ աշխրթներուն մէջ, բնակակալութեան չրկանին արձակ համար-ձակ ամէն ապագայութեանց, աւարա-րութեանց հետամուտ աշխրթները՝ անցալ յուլիս 10 էն առջին չրկաբեցուցին իրենց երկաքանդ շարժանքները, նոյն իսկ ա-պագայական արարքները: Սահմանա-դրութեան հռչակումէն ետքն էր որ Միլլի աշխրթներ արեւելակալ պետ Ռաբիւլֆ փաշա իր կատարի ջոկիւրներով աւրը-տակեց ինուսի գաւառը և կործանեց վի-րան Տէրիւր: Տէրիւրի պատմութեան ժամանակը իրենց հետքը սատկացած և տարածուած, զեւ ամբողջովին չէ կրցած զգուշիլ հակառակ մարդու և դրամի ա-հազին գործողութեանց: Աւելորդ կը սկսուի արաբական և ալպանական յարաբերոյթ-նապատմութիւններուն խօսքը ընել, այն-քան այժմեական են անոնք: Եւ աւելորդ է կարծիք մասնաւոր այն պարագան թէ հակառակ որ Ատանան կայսրութեան ա-մենէն խաղաղ անկիւններէն մէկը եղած ըլլար և տեղւոյն բնակչութիւնը — հակա-ռակ գաղաղի զոյգարարներուն պըն-դուրին — կայսրութեան ամենէն սահմա-նադրաւորներէն, հակառակ որ ունէն կա-նած հրաւիրող իւրաքանչէր տեղի ունեցած չրկալ կիլիկիոյ սահմաններուն մէջ, այն նախնադէմ էր որ իր ընտիր ժողովուր-դով հարուածուեցաւ քանդուեցաւ, օր-րորի և արգանդի մանուկ իսկ ջնջուելով: Չէթմալ, որուն թիւն ունէն գործողութեան այն նոյն ժամանակ իր իսկ արեւելից-ներուն կեանքին ու գործութեան վրայ, ըմբոստական շարժում մը ըրած չհամալ-ւուրու համար՝ տեղէն չեղեցաւ:

Ինչո՞ւ համար է ուրեմն որ Մարաշի իսլամ ընկերները ինչքանքան իրաւունք կուտան կը պահանջուի Պատերագական Ատեններ որ Չէթմալի հայ բնակիչները հանուին իրենց պապական օճախներէն և ցրուեցին չրկակայ իսլամ գիւղերու և քաղաքներու մէջ: Չէթմալի գործութեան վրայ մըն է երկրին համար: Ինչո՞ւ կ'ա-րելի է ապագայեցանք ասիկա: Եթէ հա-րաւոր շարժանքներու և ապագայութեան ներքու վայր կայ, այն տեսն, չառ աւելի մեծ իրաւունք, հարկ է Տէրիւր, իսկական ընդ յարաբար ըմբոստութեանց, առա-յացնել իր ընկի տարբերէն, հանել ցրուել զանոնք երկրին ալ և ալ կողմերը, Թիւր-քան ընդ միշտ, արմատական կերպով ա-ռնել անկեղծ համար ապագայական և խռովարարական վրայագրութեան Ատանի պահանջում մը կը դնէ կոր Տէրիւր չըր-ջակալ վրայերու քրիստոնեայ բնակչու-թիւնը: Միւսոյն տեսակէտէն ձաքալալ էլ լալով, արաբական և ալպանական ապա-րատութեանց վերջնական թաղարարին համար ուրիշ միջոց չկայ եթէ ոչ ալպա-նացիներու ու արաբները ըստի տեղափո-խութեան մը պարտաւորեցնել, ինչ որ անհնազանդութեան արտադրած և անհարկ կարգադրութիւնը պիտի ըլլար:

Իսկ թէ Չէթմալի համակերպեր է իր իսլամ հայրենակիցներուն ապօրէն անմիտ այս առաջարկին, առիթաւ ամենէն նախնադէմ ըմբոստութեան կ'ընկալուի ինչի, Չէթ-մալիներ թիւ մը չհեռանար իր պապիկա-կան երդմէնէն, իր սիրական սարէն, իր

վաղմական խնկարայր աւանդութիւննե-րովը քանդակուած ժայռերէն, որոնք իր փառաւոր հախախտութեան գործերը կը պատմեն: Չէթմալ և Չէթմալի միւս և ոսկոր են, անբաժանելիօրէն իրարու փա-րած զոհաւորութեան: Ոչ մէկ ուժ — եթէ ոչ անիւրա բոնութիւնը — կարող է և իրա-ւունք ունի զայն բաժանելու իր բնակալ-րէն:

Իսկ աշխարհի վրայ ամենէն ապուշ և պաղ քանն է առաջարկել երկրի մը ընդ-կին թողուլ, առանց ունէն պատճառի, իր տունն ու տեղը, իր ջուրն ու օդը և ել-լալ երթալ: Զեմ հաճեալ թէ սա Մարա-շի տաճիկներուն տեղը ինչ է:

ՆԱԽԱՐԱՐԱՐՈՒՄ ԿԱՐԶՈՒՄԻՆԵՐ.— Ե-րկուսն Նախարարար Սորբորգին մէջ խորհրդակցութեան առարկայ եղաւ Ս. Պատերագ Հոր հրաժարականը: Յատուկ մասնախումբ մը կազմուեցաւ Դատակոն նախարար Նճմալեանի էֆ. Ե. Ներքին Գործոց Նախարար Թալաթ պէյի և Հան-րաքուտ Շինութեան նախարար Հայաճեանի էֆ. Ե. ընկերու համար Ատանայի Պա-տերագական առեւտրներուն կողմէ արը-ւած վճիռները, մասնաւոր ձեռքով Պե-րէքէթի նախկին կառավարի Ասաֆ պէյի անպարտ արձակուելուն խնդրելը:

ՍՏԱՆԱՅԵՆ կոտորածներուն իրեւ-նականից՝ Պատերագական Ատենին կողմէ մասնաւոր դատապարտուած անձե-րու վճիռն գործարարութիւնը հրամայուե-ցաւ տեղական իշխանութեան, կը գրէ Սալայէն:

ՆԱԽԱՐԱՐՈՒՄ ԿԱՐԶՈՒՄԻՆԵՐԸ.— Ատանայէն օգոստ. 29 թուականաւ հե-տեւեալ հեռագիրները կը հասնին Պատե-րագարան:

«Ատանայի հայ բանաւորականները ա-ղաւթ ալձակուեցան: Կը մնան միայն Կէօքաթէքէններ, Սամուէլ Աւետիսեան, Սալայէն»:

«Հանքի առաջնորդ Ներսէս վրդ. ան-պարտ արձակուեցաւ:

Հրամ. Կարող. Կիլիկիոյ ՍԱԶԱԿ

Նոյնպէս Հանքէն Օգոստոս 29 թուա-կանաւ կը հեռագրեն:

«Առաջնորդ Տ. Ներսէս վրդ. Ին, շնոր-հիւ Սահմանադրութեան, անպարտ արձա-կուած ըլլալով Ատանայէն տեղեկացանք: Յիշեալին համար քաղաքիս երեսներէն եւ և կառավարական պաշտօնեաներուն կող-մէ պատարաստուած բարի վկայութեան գի-րը, որուն մէջ օրինակը ասէ՛ք առաջ Պատ-րիարքարան զրկուած էր, հեռագրաւ բարձրագոյն իշխանութեանց զեկուցուե-ցաւ»:

Ս. ՆԱԶԱՐԱՐԱՐՈՒՄ օսմ. զեպան Հիւ-սիսի Բաղմի պէյի հոս կանչուել է իր պաշ-տօնէն, որովհետեւ չէր կրցած ամերիկեան մամուլը իր կողմէ շահիլ և արգիլել տալ որամերիկեանները արձան բուռն կեր-պով չղաղապարտելու ժեռն-Թիւրք կուտ-վարութիւնը, Ատանայի աղէտին առթիւ: Աս լուրը կը հրատարակէ Նիւստարգ Հայաստան, քաղաքով Նիւ Յորք Ամերիկե-թիւրք Օգոստ. 28 թիւին:

ՉԵՐԿԵՆԱԲԵՐ հայեր խնդրեցին ձեռն-հաս չրկանակներ գործարարութիւնը այն խոտուրներուն որ եղած են 1892 ին, այն է քրիստոնեայ զայնազամ մը անուա-նել Չէթմալ, և չրկանակին մէջ զուտ քրիստոնեաներէ. քաղաքացի ոտնիկա-զինուորութիւն մը կազմէ:

ՄԱՐԱՇԻՆԵՐ Միլլիէ Եպիսկոպոս վե-հապետեան կը հեռագրէ Ազգ. Պատե-րագարան թէ Պաղէի քառաւոր չորս ե-կեղեցիներուն համար Պաղէի ամսական հինգ ոսկիով քանդակներ զրկուիլը եթէ Ազգային Սնտուկին ներուրին կը պատ-ճատէ ինչ պատրաստ է երկու ոսկիով քանդակներ ձեռնադրելու, եթէ արտո-նութիւն տրուի:

ԿԱՐԶՈՒՄԻՆԵՐ կայուածոց Հոգաբարձու-թիւնը և Արեւմտաանգիլի Դատարանի Ներկա-նա չրկանակներ գործարարութիւնները ներկա-յացուցած էին իրենց մատակարարութեան հայրենիքը: Տնտեսական Սորբորգը յա-տուկ մասնախումբ մը զննութեանը յանձ-նեց այս հայրենիքը զննութիւնը:

ԿԱՐԶՈՒՄԻՆԵՐ Սեպտ. 29 թիւով կը հե-ռագրեն Պատերագարան. — Ծանուցու-րու չինուրէն և ուրիշ տուրքերու զանձման համար հարկահաւաքն ու վեց ոտնիկան զինուոր մը գիւղը եկան: Գի-չերը մինչեւ լոյս դուռները բանալ տունն, անատուները տուններ և արտերէն գուրս հանելով ժողովեցին: Բնակիչներէ մէկ քա-նին ձեռնեցին: Յետոյ, 42 չի չափ անա-տուներ, որոնց մէջ կային լծվարներ, ե-րինջներ, առին ու կեղրոն տարին: Աղ-քատ ըլլալուն համար չենք կրնար տալ այդ տուրքը, բայց պարտաւոր ենք ան-ձամբ աշխատելու: Այս մասին աղեղա-գիր տուած ենք: Մտիկ չեն ընել: Կը խնդրեն որ արդարութիւնը փութով գործարարուի:

ՄԱՐԱՇԻՆԵՐ Ընկերութիւնը որոշած է 30 չի չափ վարժարաններ բանալ Հայաս-

տանի մէջ, կէսը Անատուրէն և կէսը Կի-լիկիա: Դպրոցներու բացման համար հարկ եղած հրամանները տրուած են:

ՆԱԽԱՐԱՐԱՐՈՒՄ կը ծանուցանէ թէ Սի-սի կաթողիկոսը բողոքած է Ազգ. Պատ-րիարքարան՝ ընդդէմ այն միջամտութեան գոր-տեղւոյն պատերագական առեւտր-կիւնէ գուտ եկեղեցական խնդիրներուն: Պատերագ. առեւտր պահանջը է որ Չէթմալի առաջնորդ Վաղաշակ վարդա-պետը փոխուի:

